

Grøn Plan 2013-2024

Furesø Kommune

FURESØ
KOMMUNE

Velkommen

til Grøn Plan 2013-2024 for Furesø Kommune!

Med Grøn Plan sætter Furesø Kommune fokus på at styrke natur og landskab og på at standse tabet af biodiversitet. Vi håber samtidig, at Grøn Plan vil være med til at synliggøre kommunens mange naturperler, så borgerne får endnu mere lyst til at cykle ud og opleve dem.

Grøn Plan ligger i forlængelse af Furesø Kommunes vision, hvor blandt andet det fælles ansvar for at værne om naturen spiller en central rolle.

Skovene og søerne er markante i landskabet. Men de store naturværdier er i lige så høj grad knyttet til de mange moser, vandhuller, overdrev og enge, og naturværdierne findes også i levende hegn, i vejrabatter, og i de private haver.

Naturen passer ikke sig selv. Derfor gør Furesø Kommune en stor indsats for at pleje den; blandt andet ved at bekæmpe bjørneklo og gyldenris, slå rabatterne tidligt, så der bliver flere blomstrende planter og ved at græsse med får og kreaturer. Grøn Plan bygger videre på denne naturpleje. I de sidste afsnit i planen er det beskrevet, hvor kommunen vil tage særlige initiativer i de kommende år.

Grøn Plan bygger også videre på det gode naturplejesamarbejde mellem frivillige borgere, foreninger, lodsejere, landbruget og kommunen. Grøn Plan er Furesø Kommunes udspil til at fortsætte dette samarbejde, til gavn for natur og mennesker.

Danmarks Naturfredningsforening Furesø, Værløse Naturgruppe, Foreningen Farum Naturparkens Venner, Miljørådet, nabokommuner og Naturstyrelsen har bidraget med idéer og forslag til Grøn Plan.

Byrådet ønsker god læsning!

Venlig hilsen

Ole Bondo Christensen
Borgmester

Indhold

Velkommen	2
Indhold.....	3
Grøn Plan – Hvorfor.....	4
Grøn Plan – På lang og kort sigt.....	5
Det vil vi med natur og landskab i Furesø Kommune.....	6
Grøn Plan og andre planer	7
Landskabet i Furesø Kommune	9
Naturen i Furesø Kommune	12
Biologiske interesseområder	14
Skove	17
Søer.....	19
Overdrev og tør natur.....	22
Vådområder – småsøer, vandløb, moser og enge	24
Fokusarter.....	27
Invasive arter	30
Øvre Mølleådal	32
Baunesletten og Sækken	34
Stavnsholtkilen	36
Farum Enghave	38
Bundsådalen og Tibberup Å	40
Skovbræmmer langs Farum Sø og Furesø	42
Handlingsplan 2013 og 2014	43

Grøn Plan – Hvorfor

Med Grøn Plan vil Furesø Kommune skabe overblik over naturrigdomme og landskabsværdier i kommunen. Vi vil præsentere kommunens sigtelinjer og indsats for at styrke forskellige typer af natur og for at fremhæve landskabstrækkene.

Formålet med Grøn Plan er at styrke natur- og landskabsværdierne i Furesø Kommune og fremme menneskers muligheder for at opleve dem.

Grøn Plan skal bidrage til at standse tabet af biodiversitet, styrke biodiversiteten lokalt, og til at sikre sjældne planter og dyr.

Hvad er biodiversitet?

Biodiversitet er mangfoldighed af levende organismer på kloden samt alle de økologiske sammenhænge, de indgår i.

Biodiversitet måles på tre niveauer:

- mangfoldigheden af økosystemer og naturtyper
- mangfoldigheden af arter
- mangfoldigheden i den genetiske variation imellem individer og bestande af samme art

Tabet af biodiversitet er en stor udfordring. Mangfoldigheden af økosystemer, arter og gener er forudsætningen for, at naturen kan levere de ressourcer, som er grundlaget for vores eksistens og trivsel. Det drejer sig om livsnødvendigheder som mad og vand, og om herlighedsværdier som fuglesang og blomster på engen.

Grøn Plan danner grundlag for at bevare, pleje, genoprette og skabe nye naturområder.

Grøn Plan danner også grundlag for at videreudvikle kommuneplanens tema om natur og landskab. Grøn Plan omfatter et kort med biologiske interesseområder med forbindelser mellem naturområder, hvor vilde planter og dyr kan sprede sig.

Med Grøn Plan vil Furesø Kommune desuden bidrage til, at vi bliver endnu mere opmærksomme på de muligheder, vi har lige uden for døren, for at opleve planter og svampe, frøer og flagermus, fugleliv og udsigter.

Grøn Plan – På lang og kort sigt

Grøn Plan for Furesø Kommune formulerer overordnet kommunens langsigtede mål for natur og landskab. I planen præsenteres kommunens fokus på mellemlang sigt, og endelig fastlægger handlingsplanen for 2013 og 2014 de førstkommende års indsats.

Furesø Kommunes sigtelinjer for natur og landskab rækker frem til 2024. Sigtelinjerne er kommunens langsigtede mål, som kommunen vil styre efter i de kommende års arbejde.

Furesø Kommune har som sigtelinjer, at:

- de specifikke landskabskarakterer i kommunen bliver bevaret og fremhævet
- biodiversiteten i kommunen bliver styrket
 - i skovene
 - i tørbundsnaturen
 - i de våde områder, søer, vandløb, moser og enge
- både naturværdierne og de rekreative værdier, der er knyttet til de store søer, bliver bevaret og styrket
- leve- og spredningsmuligheder for kommunens fokusarter bliver sikret og forbedret
- alle kendte invasive planter kommer under kontrol og bliver stort set udryddet i kommunen

Grøn Plan præsenterer hvad kommunen vil med skovene, søerne, den tørre og den våde natur. Den fortæller om udfordringerne, og hvad kommunen vil gøre for at styrke biodiversiteten i hele spekteret af naturområder. Planen peger på arter, som kommunen vil have særligt fokus på at give bedre levesteder, og på invasive arter, som kommunen vil bekæmpe.

De sidste afsnit i Grøn Plan handler om udvalgte geografiske områder, hvor kommunen vil gøre en særlig aktiv indsats. Her er kommunens prioriteringer på mellemlang sigt, i de kommende seks år, skitseret. Bagerst i Grøn Plan er der en handlingsplan for 2013 og 2014, som er vejledende og afhænger af kommende budgetter.

Grøn Plan har hovedfokus på de områder, hvor kommunen har størst muligheder for aktivt at ændre noget. Det gælder områder, som kommunen selv ejer og felter hvor kommunen som myndighed har særlig mulighed for at påvirke udviklingen.

Naturområderne i det åbne land er i mange tilfælde privatejede. Her vil kommunen i udvalgte områder arbejde på natur- og landskabsforbedringer i samarbejde med de private lodsejere.

Det vil vi med natur og landskab i Furesø Kommune

Natur og landskab i Furesø Kommune byder på stor variation i levesteder for dyr og planter og på rekreative fristeder for mennesker. Furesø Kommune fokuserer på at bevare og fremme natur- og landskabsværdier og styrke biodiversiteten.

Grøn Plan handler primært om de 72 % af Furesø Kommune, som ikke er bebygget. Den handler om at bevare og fremhæve de varierede landskaber med søer, bakker, sletter og dyrkede arealer. Og den handler om at styrke biodiversiteten ved at værne om arternes attraktive levesteder.

Furesø Kommunes forholdsvis lille areal rummer meget værdifuld natur. Søer, moser, enge og overdrev er hjemsted for sjældne dyr og planter.

Furesø Kommune	57 km ²	
Skov	15 km ²	26 %
De tre store søer	6 km ²	11 %
Åbent land*	20 km ²	35 %
By	16 km ²	28 %

*Herunder golfbaner og vådområder

I Grøn Plan præsenterer vi, hvordan vi vil øge sammenhængen mellem naturområder, så vilde planter og dyr får bedre muligheder for at sprede sig, både i den tørre og den våde natur.

Furesø Kommune arbejder for at standse nedgangen i biodiversitet – og gerne øge biodiversiteten lokalt. Der bliver ikke brugt sprøjtegifte på

Omkostningseffektiv naturbeskyttelse

Furesø Kommune arbejder som tommelfingerregel efter følgende prioriteringsrækkefølge:

1. Bevar - eksisterende natur. Bevar den oprindelige og mest værdifulde natur.
2. Genopret - naturmæssigt forringede levesteder.
3. Nyetabler - nye naturområder i sammenhæng med eksisterende.

Furesø Kommunes egne arealer, og heller ikke i statsskovene.

Natur og landskab er alles gode. Søområderne, skovene og den lysåbne natur skal betjene både lokale fritidsformål og bruges som udflugtslandskaber for borgerne i Hovedstadsområdet.

Beskyttelse og benyttelse af natur og landskab skal gå hånd i hånd i Furesø Kommune. Derfor arbejder kommunen også for at

- styrke borgernes muligheder for at opleve og bruge natur og landskab
- øge borgernes opmærksomhed på natur- og landskabsværdier
- øge borgernes aktive deltagelse i at fremme naturen

Grøn Plan og andre planer

Grøn Plan spiller sammen med Furesø Kommunes øvrige planer og ligger inden for rammerne af den overordnede Fingerplan for Hovedstadsområdet. Grøn Plan er en selvstændig plan for natur og landskab i Furesø Kommune, og udgør samtidig en del af grundlaget for den kommende kommuneplan.

Den overordnede plan for den fysiske planlægning i Hovedstadsregionen er Fingerplanen, som skal overholdes i kommunernes planlægning. I Fingerplanen er der udpeget grønne kiler, der er reserveret til rekreative formål og jordbrug. Størstedelen af Furesø Kommunes landområder er udlagt som grønne kiler.

Furesø Kommune har vedtaget Plan- og Agenda 21 strategi 2012. Her fremhæves naturen som et af kommunens allerstørste aktiver som bosætningskommune. Sammenhængende naturområder som gode levesteder for hjemmehørende vilde planter og dyr indgår som mål i strategien.

Kommuneplan 2013 skal udarbejdes med afsæt i Plan- og Agenda 21 strategien og med afsæt i Grøn Plan. Grøn Plan er grundlaget for kommuneplanen på natur- og landskabsområderne. Retningslinjerne for naturnetværket, og retningslinjer for potentiel natur, som er nærmere forklaret på side 14-15, skal lægges fast i den kommende kommuneplan.

Agenda 21 handlingsplan 2009 omfatter initiativer til bekæmpelse af invasive arter. Der er behov for fortsat at fokusere på bekæmpelse af invasive arter. Indsatsområdet om invasive arter og natur, i Agenda 21 handlingsplan 2009 afløses nu af Grøn Plan, jf. side 30-31.

Furesø Kommune har plejeplaner for en række fredede områder, f.eks. Præstesøfredningen og Storebjergfredningen. Der er også udarbejdet plejeplaner for kommunalt ejede grønne områder, herunder Birkevang og Skallepanden. Plejeplanerne opstiller målsætninger og metoder, som både kommunen og lodsejerne kan arbejde efter. Nogle af de geografiske lokaliteter, der er præsenteret i sidste del af Grøn Plan, er omfattet af gældende plejeplaner.

Furesø Kommunes Strategi for håndtering af regnvand lægger op til, at regnvand anvendes eller nedsives lokalt. Regnvandsstrategien bliver indarbejdet i kommunens spildevandsplan, der bl.a. fokuserer på problemer med oversvømmelser ved store regnskyl. Lokal nedsivning af regnvand gavner natur og grundvand. Furesø Kommune vil fremover arbejde med mulighederne for at kombinere naturforbedringer med nedsivning og afledning af regnvand, og samtidig undgå at føre næringsstoffer og miljøfremmede stoffer til de sårbare naturområder.

Grøn Plan komplementerer Furesø Kommunes Natura 2000-handleplan 2012-2015 for Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov. Bl.a. omfatter Grøn Plan initiativer, der bidrager til at opfylde målene i Natura 2000-planen samt i de kommende vandplaner.

Landskabet i Furesø Kommune

Skovene, søerne og de åbne arealer er de tre hovedelementer i Furesø Kommunes landskaber. Landskaberne og naturen er med til at gøre kommunen attraktiv for kommunens egne borgere og attraktiv som rekreativt område for hele Hovedstadsregionen.

Landskabsformerne, jordbunden, vandet og ikke mindst menneskers aktiviteter er grundlag for den natur, som findes i dag, og for potentielle nye naturområder.

I Furesø Kommune kan landskabet uden for den bymæssige bebyggelse opdeles i seks karakteristiske områder.

Nord for Farum – det åbne landbrugsland

Området nord for Farum er et storbakket landskab med mange små søer og moser. Det er præget af dyrkede marker, spredte bevoksninger, hegn og diger. Mod nord afgrænses markerne af skovbrynene omkring Ravnsholt og Sønderskov. Hillerød-motorvejen og Frederiksborgvej gennemskærer området. Mange af de gamle vejforløb er bevaret. To golfklubber har en del af deres baner inden for dette område.

Bebyggelsen var oprindeligt små gårde og husmandssteder placeret på Farum og Stavnsholt

Overdrev. Mange af dem er i de senere år blevet udbygget til store landsteder, der skiller sig ud fra den øvrige bebyggelse. Bregnerød har med sin moderate udbygning omkring Bregnerød Kro bevaret sin karakter af bebyggelse langs den gamle hovedvej.

Øst for Farum – det opdelte landbrugsland

Området er bakket med forholdsvis stejle skræninger ned mod Furesø, samt mod mose- og engområdet, Farum Enghave. Området er afgrænset af den bymæssige bebyggelse i Farum Øst og i Bistrup. Levende hegn og beplantninger hindrer udsyn til Furesø.

Langs Furesøs bred ligger større villaer og en gruppe fritidshuse ved Forårsvej. Stavnsholt landsby er velbevaret med gårdene samlet omkring gadekæret. Rester af stjerneudskiftningen er stadig synlig. Øst herfor afspejler lange smalle landbrugslodder områdets mange gartnerier i 1900-tallet.

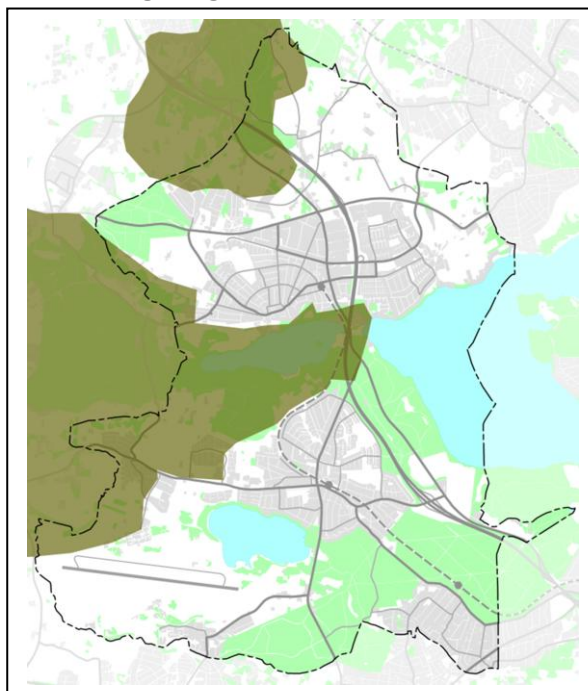
Geologi

Landskabet i Furesø Kommune er dannet i sidste istid og formet under afsmeltning af gletsjerne.

Bakkerne er skabt af aflejret moræne og sediment fra søer i isen. Smeltevandsfloder under isen skar sig ned i terrænet og dannede de karakteristiske tunneldale. Mølleådalene, Farum Sø, Furesø og Søndersø ligger i bunden af tunneldale. Tunneldalene i Furesø Kommune er en del af et større tunneldalssystem, der strækker sig fra Slangerup og Stenløse i Vest til Øresund i øst.

Isolerede isklumper, som var efterladt, da gletsjerne trak sig tilbage, blev efter afsmeltning til de såkaldte dødishuller. I en del af disse dødishuller er der småsøer og moser, som blandt andet området nord og øst for Farum og Store Hareskov er så rigt på.

Nationale geologiske interesseområder

Præstesø

Vest for Farum – hvor landskabstyper mødes

Det relativt flade landbrugsland vest for Lillevangsvej er afgrænset mod nord og vest af skoven Farum Lillevang, bevoksningen på skråningerne ned til Mølleådal og på moselodderne i dalbunden. I syd er landskabet meget kuperet med Storebjerg og Grethesholm som markante bakketoppe.

Præstemosen og Sortemosen er andre vigtige landskabselementer. På skråningerne mod Farum Sø vokser en smal skovbræmme. De gamle gårde ved indfaldsvejene til Farum fra vest og syd markerer bygrænsen og vidner om den tidligere bebyggelsesstruktur.

Vest for Værløse – bakker og skovbryn

Området vest og nord for Ryget Skovby er et kuperet terræn med Ryethøj som den mest markante bakketop. Dalstrøget med de store moser fra Sækken i øst, gennem Ryget Skov til Oremosen i vest er et markant landskabstræk. Landbrugslandet med de fritliggende gårde er afgrænset af skovbrynet omkring Ryget Skov, Præsteskov og Ganløse Ore.

Værløse Golfklubs bane er anlagt som en åben bane, hvor det genetablerede terræn efter tidligere grusgravning fremtræder tydeligt uden megen beplantning. Den nye bebyggelse på de højtliggende arealer i den vestlige del af Ryget Skovby danner en markant grænse mellem by og land. Kirke Værløse landsby har bevaret sit landsbypræg med de snoede gadeforløb og små huse. Kirken rejser sig som et tydeligt kendemærke højt over det omgivende terræn.

Flyvestationen – slettelandskab

Flyvestationens landingsbane ligger i en bred tunneldal afgrænset af stejle skråninger mod Laanshøj i nord og Måløv i syd. Sønderød og Præstesø ligger i samme tunneldal.

Vest for landingsbanen ned mod Bunds Å og Jonstrup Å ligger Bunds Mose og Bringe Mose. Mod sydøst omkranses området af skovene Jonstrup Vang og Lille Hareskov.

De åbne arealer ligger mest som naturområde. Forsvarets bygninger, hvoraf en del er bevarings-

værdige, præger området. Søndersø vandværk er ligeledes et markant bygningsværk.

Kollekollesletten

Mellem Hillerød-motorvejen og skrænterne ned til Furesø ligger de åbne landbrugsarealer kaldet Kollekollesletten. Skovbrynene omkring Åsevang mod øst, Nørreskov mod nord og Store Hareskov mod syd er afgørende for opfattelse af de afgrænsede landskabsrum. Området er gennemskåret af Kollekolleslugten.

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at de specifikke landskabskarakterer i kommunen bliver bevaret og fremhævet.

Furesø Kommune fokuserer på at beskytte de landskabelige helheder og karakteristiske enkelt-

elementer. Kommunen vil sikre sammenhængen mellem landskabet og den måde, arealerne bliver brugt på, for eksempel ved at bevare de gamle vejforløb og de synlige rester af stjerneudskiftningen af Stavnsholt.

Kommunen arbejder for at undgå at sløre landskabets oprindelige former ved placering af ny bebyggelse, beplantning og terrænændringer. Kommunen vil medvirke til at fremme de rekreative muligheder i landskabet og fremme mulighederne for at opleve og forstå, hvordan landskaberne er opstået.

Furesø Kommune vil afveje behovet for kunstig belysning af stier, veje, sportsanlæg og bygningsfacader i forhold til at kunne opleve døgnets og årstidens naturlige lys og mørke.

Naturen i Furesø Kommune

Furesø Kommune har meget natur at byde på. Kun 20 km fra København kan man møde skovens ro, søernes vuggende vand og en mangfoldighed af natur i mose, eng og overdrev. Det gør vores kommune til noget særligt, og det giver os også et særligt ansvar for at passe på den natur, vi har.

Skovene og de store søer er de mest fremtrædende naturelementer i Furesø Kommune. Skovene giver liv til dyr, planter, svampe og et mylder af mikroorganismer, som vi aldrig ser, men ikke kan undvære. Skoven binder CO₂, producerer ilt og giver træ til møbler og bygninger. Skoven er oplevelser, motion, anemoner og juledekorationer.

Søerne er landskabets åndehuller og giver grundlag for et rigt fugleliv både sommer og vinter. Furesø, Farum Sø og Søndersø er vigtige fristeder for mange arter af fugle, blandt andre stor skallesluger, rørhøg og isfugl. Søerne byder også på rig mulighed for friluftsliv og naturoplevelser på alle tider af året.

I det åbne land er det mosaikkerne af småsøer, moser, enge og overdrev, der tegner landskabet. Sammen med landbrugslandet, både de dyrkede og udyrkede arealer, skaber naturen i Furesø Kommune livsgrundlag for mange forskellige arter af dyr og planter. Så tæt på den store by er her stadig plads til harer, rådyr, rovfugle, firben, vilde orkideer – og en enkelt lille tørveviol.

Naturen er samtidig trængt. Der mangler sammenhæng mellem naturområder, og der forsvinder til stadighed arter fra vores natur. Mange naturområder er små og isolerede og mangler pleje. Især de lysåbne naturtyper som overdrev, eng og mose lider under mangel på pleje med græssende dyr eller høslæt, og er derfor i fare for at gro til i høje urter og krat. Det betyder, at der bliver mindre plads til de sårbare arter af dyr og planter, som vi gerne vil passe på.

Tabet af biodiversitet skal standses

Naturen giver værdi til Furesø Kommune og alle, der bor eller færdes her. Lærkens trillen, insekternes summen og engens blomsterflor er værdier, som vi nok alle sætter pris på, og en fortsat mangfoldighed af naturtyper og arter er forud-

sætningen for, at vi også kan opleve dem i fremtiden.

Furesø Kommune har tilsluttet sig det globale mål om at standse tabet af biodiversitet. Det er en stor, kollektiv opgave, som kræver, at man disponerer med udgangspunkt i hensyn til biodiversitet, både i den kommunale indsats og hjemme i privaten.

Bynatur

Naturen findes ikke kun ude i det åbne land. Naturen findes også i byens parker, i træer, langs veje og stier og ikke mindst i haverne. Med enkle midler kan en villahave blive en mangfoldig oase til gavn for biodiversiteten: vælg blomster, træer og buske som giver føde til fugle og insekter; lad et hjørne af haven være et vildnis med krat og grenbunker til pindsvinet; lav en del af græsplænen om til en blomstermark; lav din egen kompost af det grønne køkkenaffald; og ikke mindst – lad sprøjtemidlerne blive på hylden i butikken!

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at biodiversiteten i kommunen bliver styrket.

Furesø Kommune vil arbejde for at styrke biodiversiteten gennem naturpleje, og standse tabet af biodiversitet gennem planlægning og administrationspraksis.

Furesø Kommune vil arbejde for at skabe mere sammenhængende natur ved at sikre og forbedre de økologiske forbindelser i det åbne land.

Furesø Kommune vil arbejde for at styrke biodiversiteten ved at pleje og forbedre den eksisterende natur, samt ved at pleje og sikre sårbare natur til gavn for sjældne dyr og planter.

Oremosen

Farum Sø

Biologiske interesseområder

Her præsenteres en oversigt over de biologiske interesseområder i Furesø Kommune. Kortet er en del af afsættet for kommuneplanens fastlæggelse af et naturnetværk. Kommunerne skal i kommuneplanen ifølge planloven udpege et naturnetværk, der består af naturområder og økologiske forbindelser, der forbinder naturområderne med hinanden. Formålet med naturnetværket er at sikre sammenhængende naturområder, så vilde planter og dyr har mulighed for at leve og sprede sig i landskabet.

Naturnetværk

Rammerne for kommunens udpegning af et naturnetværk ligger i planloven og Miljøministeriets 'Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen 2013'.

Skove, § 3-beskyttede naturtyper, Natura 2000-områder og fredede områder er betegnet *naturområder*, og udgør kernen i de biologiske interesseområder.

Kommuneplanens udpegning af *økologiske forbindelser* skal tjene til at forbinde eksisterende naturområder. De skal sikre, at naturområderne hænger sammen, og at der er mulighed for vandring og spredning af vilde planter og dyr. Naturområder og økologiske forbindelser skal tilsammen danne naturnetværket.

De angivne interesseområder for natursammenhæng danner afsæt for den endelige udpegning af *naturnetværket*, som sker i forbindelse med kommuneplanlægningen. Områderne er identificeret, så naturområder kan forbindes via det åbne land, langs med vandløb og som kiler af åbent land mellem byområder.

Potentiel tør og våd natur

Planloven siger også, at kommunen skal udpege potentielle nye naturområder. Det er områder som med en ændret drift, f.eks. ophør af dyrkning, eller ændret hydrologi, f.eks. ophør af dræning, kan udvikle sig til natur.

Interesseområder for potentiel natur er identificeret på baggrund af en kortanalyse af jordbundsforhold, terrænhældninger, og historiske kort.

Der er identificeret *interesseområder for potentiel tør natur* på hældende terræn på sand- og grusbund, hvor der er potentiale for at udvikle overdrevsnatur. Overdrevsnatur findes især på tør, sandet og næringsfattig jordbund som drives med afgræsning eller høslæt.

Der er identificeret *interesseområder for potentiel våd natur* på lavbundsarealer med tørvebund. De historiske kort er brugt til at kortlægge tidligere mose- og engområder, som nu er afdrænede. Mange af disse områder har med den rigtige drift og/eller hydrologi potentiale for at udvikle sø, mose eller eng.

Interesseområderne for potentielle nye naturområder fremgår af kortet. Områderne vil blive lagt fast i forbindelse med kommuneplanlægningen.

Biologiske interesseområder

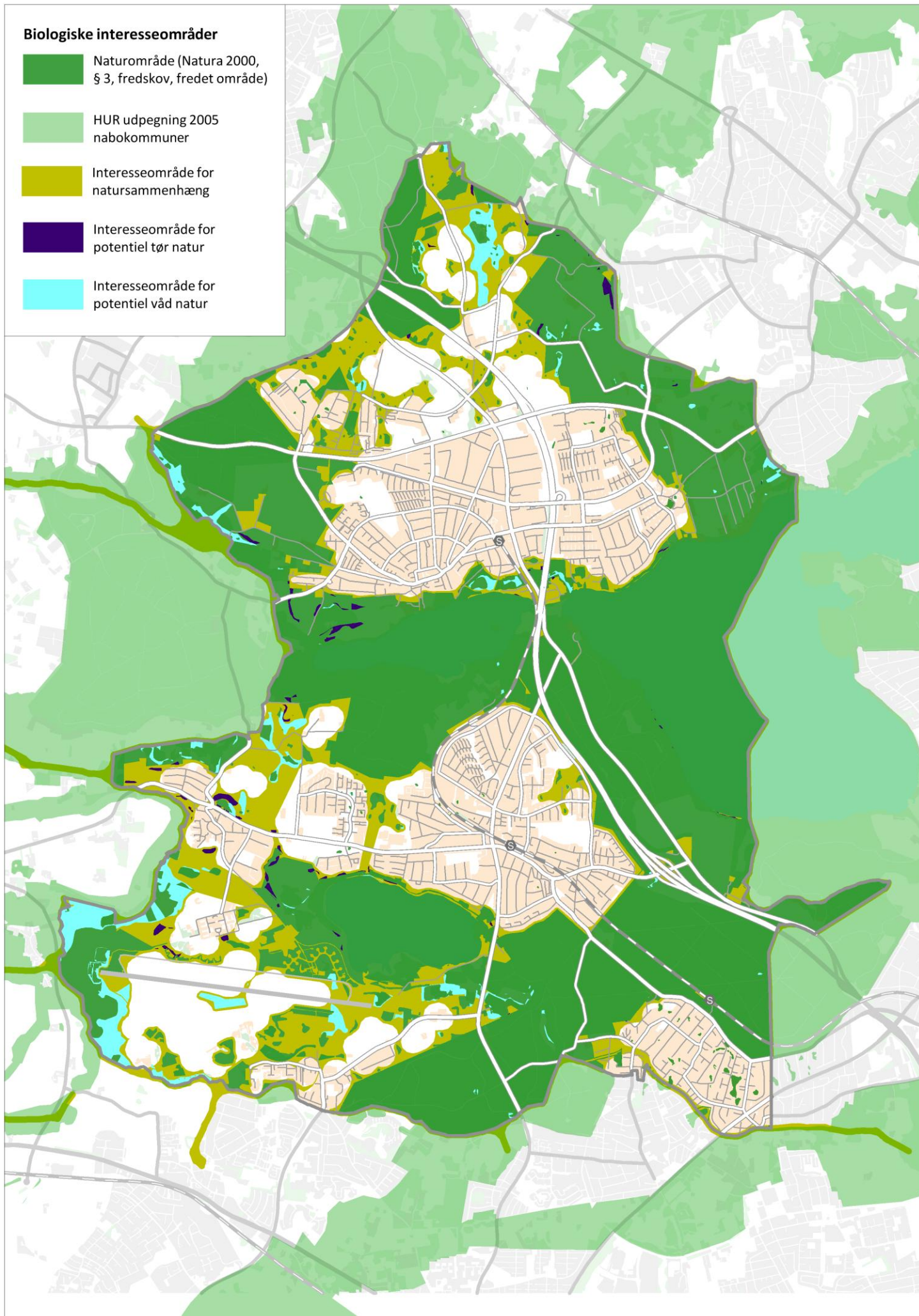
 Naturområde (Natura 2000, § 3, fredskov, fredet område)

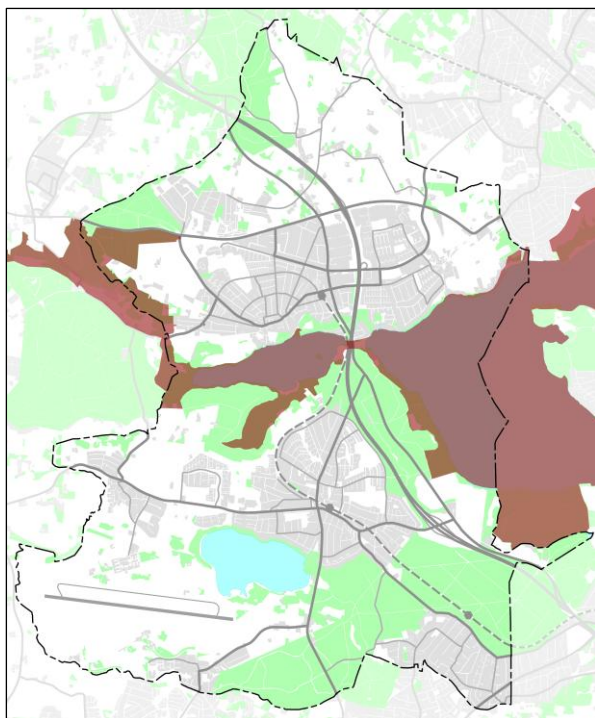
 HUR udpegning 2005 nabokommuner

 Interesseområde for natursammenhæng

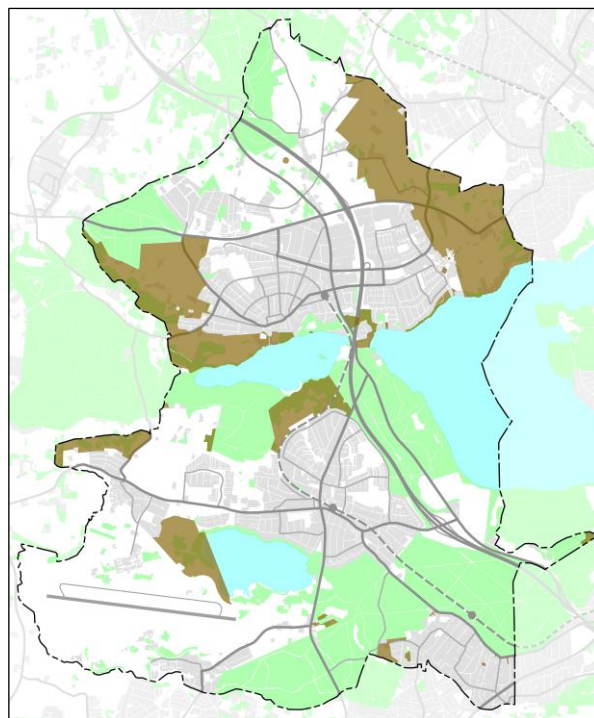
 Interesseområde for potentiel tør natur

 Interesseområde for potentiel våd natur

Natura 2000 – Øvre Mølleådal

Natur- og landskabsfredede områder i Furesø Kommune

Natura 2000 og beskyttede arter

Natura 2000 er et netværk af naturområder i hele Europa, som skal sikre værdifulde, karakteristiske, regionalt eller lokalt truede naturtyper og arter. Områderne er udpeget på baggrund af to EU-direktiver, Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet, som Danmark er forpligtet til at leve op til.

Natura 2000-området, Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov, er udpeget for at beskytte en række naturtyper som rigkær, overdrev og hængesæk, og arter som stor kærguldsmed, stor vandsalamander og rørhøg.

Habitatdirektivet pålægger EU-landene at sikre en streng beskyttelse af en række arter af dyr og planter – de såkaldte bilag IV-arter. I Furesø Kommune gælder det blandt andre spidssnudet frø og stor vandsalamander samt alle arter af flagermus.

Skove

Skovene har siden sidste istid præget landskabet i Furesø Kommune. Skovene er vigtige som levested for dyr og planter og bidrager med sin variation til en høj biodiversitet. Det er afgørende for biodiversiteten, at skovene til stadighed indeholder dødt ved og vand. Det er Furesø Kommune med til at sikre, blandt andet i de gamle bevoksninger ned til Farum Sø og Furesø.

Størstedelen af de store skovarealer i Furesø Kommune er statsskove. Kommunen og Farum Sogn er også skovejere, og så er en ganske lille del privatejet.

I Mølleådalene har der sandsynligvis været skov lige siden skoven indvandrede efter sidste istid. Navnet Furesø, i ældre tid Fuursø, indeholder den gamle form af trænavnet fyr.

Skovfyrren var sammen med birken et af de første træer, der indvandrede til Danmark. Siden er

fyrreskovene forsvundet, men på de store skrænter og i de dybe slugter ned mod Furesøen har skoven udviklet sig med andre træarter. Her har skoven undgået konvertering til landbrugsjord, da den danske bonde foretrak jævne terræn.

Træer

Træer er levested for mange dyr, og de skaber forbindelseslinjer mellem de grønne områder gennem byerne. Træer giver skygge og skaber læ.

Træer er vigtige elementer i naturen, landskabsbilledet og bymiljøet.

Træer optager CO₂, der først frigives, når træet nedbrydes.

I dag er det vanskeligt at påvise rester af den sjællandske urskov, der har været en blanding af lind, eg, el og bøg. Det er dog ikke svært at forestille sig, at bevoksningen på Furesøs stejle skrænter er levn fra en sådan naturskov.

Flere af skovene i Furesø Kommune er rester af skovstrækninger, der fandtes i det nordøstlige Sjælland indtil omkring midten af 1700-tallet. Disse skove tilhørte kongen og blev drevet som jagtskove og som produktions- og græsningskove.

Skovene har gennem tiderne gennemgået en omskiftelig tilværelse. Lige efter Svenskekrigen 1658-60 var skovene så forhuggede, at de nærmest fremstod som åbne sletter med lidt træer hist og her. Landskabet har lignet det, vi i dag kender som overdrev.

Også i nutiden undergår landskabet store forandringer. I 1960'erne kom Hillerød-motorvejen, som skærer sig vej gennem skove og marker. Som

kompensation for tabet af store rekreative værdier købte staten de store landbrugsarealer ved Kollekolle og Kulhus med Åsevang Skov.

Herved sikredes væsentlige landskabelige værdier mod byudvikling, og der blev sikret sammenhæng mellem statsskovene, Nørreskoven, Hareskovene og Bøndernes Hegn.

Status og udfordringer

I dag fremtræder skovene i Furesø Kommune primært som højstammede bøgeskove.

En del af statsskovene i Furesø Kommune er udpeget til områder, hvor der kun må foregå meget nænsom eller slet ingen hugst. Det betyder, at væltede og fældede træer bliver liggende i skovbunden, så der langsomt opstår en urskovsagtig vegetation med et meget rigere dyre- og planteliv.

Det ville være ønskeligt at følge dette princip i de skove, som er ejet af Furesø Kommune. Af hensyn til sikkerheden er det dog ikke altid muligt, idet kommunens skovområder er små, bynære arealer med stort publikumstryk. For at tilnærme os den urørte skov, driver kommunen skovene efter de naturnære skovdykningsprincipper, der i så høj grad som muligt foregår på skovens og biodiversitetens præmisser.

Furesø Kommune ejer skov og skovbræmmer langs Farum Sø og Furesø, herunder Farum Eng-

have, samt i Birkevang i Hareskovby og i Rørmo-separkområdet. Kommunen driver ikke produktionskov.

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at biodiversiteten i skovene bliver øget.

Furesø Kommune vil fortsætte med at pleje kommunens skovområder, så vi varetager de rekreative og naturmæssige værdier.

Det indebærer, at træerne får lov at stå og blive gamle og at fornyelse af bevoksninger sker ved frø, der sår sig selv fra de eksisterende træer.

For at skåne den nye bevoksning er det nogle steder nødvendigt at hegne midlertidigt. For at sikre forståelse for, at hensynet til skoven i nogle tilfælde kan gå forud for de rekreative interesser, vil vi fortsat informere om kommunens initiativer.

Flagermusprojektet

Furesø Kommune indgår i et projekt med Danmarks Naturfredningsforenings lokale afdeling om registrering af flagermus.

Kommunen har etableret mulighed for at borgerne kan indberette steder, hvor de har set flagermus, på kommunens GIS-kort. Ved at kende til flagermusens levesteder kan kommunen bedre tage hensyn til dyrene i forbindelse med administration og drift.

Baunesletten

Søer

Furesø, Farum Sø og Søndersø er iøjnefaldende i Hovedstadsregionens landskab og natur. Der er knyttet et rigt fugleliv til søerne, og særligt Furesø er et vigtigt raste- og yngleområde for vandfugle. Furesø og Farum Sø indgår i Mølleå-systemet og er beskyttet som Natura 2000-område. De store søer og deres omgivelser skal bevares som åndehuller i det tætbefolkede område.

Status og udfordringer

De tre store søer er markante elementer i landskabet, og de har været afgørende for udviklingen af bysamfundene i Farum og i Værløse. Furesø (den del, der hører til Furesø Kommune), Farum Sø og Søndersø udgør i alt 600 ha, svarende til 11 % af kommunens areal.

Furesø og Farum Sø ejes begge af Miljøministeriet, og Søndersø overtages af Furesø Kommune den 1. juli 2012.

Søerne er væsentlige rekreative udflugtsmål for hele Hovedstadsregionen. Der er mulighed for gåture langs alle de tre søer, og der er også etableret badesteder ved søerne, hvor badevandet bliver kontrolleret i badesæsonen.

Søerne er af enorm betydning for vandkredsløbet. De udgør en væsentlig del af det system, som transporterer vandet fra landområderne ud til kysterne ved Øresund og Roskilde Fjord.

De tre store søer og deres omgivelser har stor biologisk værdi som naturområder, der rummer mange forskellige plantesamfund, en mangfoldighed af vandlevende organismer og et rigt fugleliv. Søerne og deres nærmeste omgivelser opleves som sammenhængende og varierede landskaber med stor rekreativ værdi.

Der er udfordringer i at bevare et rigt naturindhold og god vandkvalitet i de tre søer. Søerne har indtil for få årtier siden været belastet med udledning af urensede spildevand, som har tilført store mængder næringsstoffer til søerne. Næringsstofferne forrykker den biologiske balance, og Furesø har gennemgået en stor restaurering for at genoprette balancen. Iltning af Furesø er en del af restaureringsprojektet. Også Søndersø er i biologisk ubalance, og den kommende vandplan for vandoplandene til Isefjord og Roskilde Fjord

forventes at indeholde krav om restaurering af søen.

Furesø

Furesø er med sine 37 meter på det dybeste sted Danmarks dybeste sø, og den største sø i Mølleåsystemet. Søen tilføres vand fra Mølleåen, som udspringer ved småsøer på vandskellet mellem Buresø og Bastrup Sø. Åen løber gennem Farum Sø, til Furesø ved Fiskebæk og ender i Øresund.

Iltningsprojektet

Furesø har fået tilført ilt i sommerhalvåret siden 2003. Furesø Kommune overtog iltningsopgaven efter Frederiksborg Amt i 2007.

Som en direkte effekt af iltningen har der været væsentligt mere ilt i bundvandet i sommerhalvåret. Og der har siden 2003 ikke været længerevarende perioder med iltfrit vand.

Dyrelivet på bunden er sidst undersøgt i 2006. Her havde de to tilbageværende arter af reliktkrebs bredt sig til større dybder, og det antages, at denne udvikling er fastholdt siden. Desuden er der generelt større sigtbarhed i vandet. Men målet om at nedbringe fosforindholdet i overfladevandet er ikke opfyldt.

I begyndelsen af 1900-tallet var Furesø en af de reneste og mest artsrige søer i Nordeuropa. I Store Kalv var hele bunden dækket af plantevækst, og planterne strakte sig ud på en dybde af otte meter. Dengang fandtes 33 arter af undervandsplanter i søen. I 2002 fandtes kun 19 plantearter i søen. I 2005 og 2008 er der registreret flere plantearter, og i de seneste år har der igen været planter på seks meters dybde og mere.

Som noget særligt lever her to arter af krebsdyr, som har overlevet her siden istiden, de såkaldte reliktkrebs. Den ene art adskiller sig genetisk fra alle andre arter, og findes i Danmark kun i Furesø.

Furesø har stor betydning som raste- og yngleområde for en række fuglearter knyttet til vand.

Farum Sø

Farum Sø er den tredjestørste sø i Mølleåens vandløbssystem efter Furesø og Bagsværd Sø. I søen ligger øen Klavs Nars Holm. Farum Sø er omkranset af skov hele vejen rundt, bortset fra enkelte ejendomme på nordsiden. Det er muligt at bade i Farum Sø ved Doktorsens Bugt på nordsiden af søen, og der er en robådsudlejning ved Fiskebæk.

Fugletårnet ved Søndersø

I store dele af Farum Sø er bunden sandet, og undervandsvegetationen er derfor generelt meget fattig. Naturområderne og rørskoven langs søen har stor betydning for områdets fugleliv.

Det gælder særligt Sækken, som er et stort uforstyrret moseområde syd for søen. De senere år har rørhøgen ynglet ved overgangen mellem Sækken og Farum Sø.

Søndersø

Søndersø ligger sammen med Præstesø i en side-tunneldal til Mølleådal. Søndersø med omgivelser er et bynært, rekreativt attraktivt område med gode stiforbindelser og faciliteter. Det er samtidig et værdifuldt naturområde.

Søndersø er omgivet af forholdsvis stejle træ- og kratbevoksede skrænter mod nord som adskiller søen og dens omgivelser fra villakvartererne i Værløse. Mod øst er søen skærmet af en skovbræmme mod Ballerupvej. Langs den sydlige bred er der store, uforstyrrede områder med rørskov og ellesump. Der er bademuligheder ved den nordlige bred, og ved sydsiden af stien rundt om søen er der et fugletårn, hvor livet på søen kan iagttages.

I rørskoven og ellesumpen yngler fuglearterne rørhøg og rørdrum, og søen er et vigtigt rastested for mange arter af vandfugle som toppet lappe-dykker, taffeland, troldand og stor og lille skalle-sluger.

Det forventes, at den kommende vandplan for Isefjord og Roskilde Fjord vil stille krav om, at søens tilstand forbedres ved at opfiske en del af fredfiskebestanden i søen. Fredfisk, som skalle og brasen, lever af de dyreplankton, som spiser algerne i vandet. Hvis der er for mange fredfisk kan der komme algeopblomstringer, så vandet bliver uklart og sundhedsskadeligt for dyr og mennesker.

Furesø

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at både naturværdierne og de rekreative værdier, der er knyttet til de store søer, bliver bevaret og styrket.

Furesø Kommune vil arbejde for at bevare og forbedre forholdene for det dyre- og planteliv, der knytter sig til vandmiljøet. Søerne skal fortsat være vigtige raste- og ynglesteder for fugle.

Der skal fortsat være bademuligheder i søerne.

Der er forbud mod motorsejlad på Farum Sø og Søndersø samt begrænset motorsejlad på Furesø. Furesø Kommune støtter denne regulering.

I Søndersø skal der være mulighed for rekreative aktiviteter i den nordøstlige ende af søen, mens den sydvestlige ende med rørskovsområderne skal forbeholdes naturen. Det kan f.eks. ske ved at begrænse sejlad til en zone af søen i visse perioder. Furesø Kommune vil arbejde for at sikre, at naturen ikke forringes som følge af den rekreative udnyttelse.

Furesø Kommune vil arbejde for, at tilgængeligheden til søområderne fortsat sikres, så man kan færdes til fods og på cykel rundt om søerne.

Overdrev og tør natur

Den tørre natur, eller overdrevsnaturen, findes flere steder i Furesø Kommune. Overdrevet er en af de mest artsrige naturtyper i Danmark med et væld af blomstrende planter, og den er også en af de mest truede naturtyper i Danmark. I Furesø Kommune vil vi derfor arbejde for at forbedre, skabe sammenhæng mellem og øge arealet af den tørre natur.

Status og udfordringer

Overdrev forekommer på tør eller sandet og næringsfattig jordbund. De vigtigste lokaliteter for overdrev i Furesø Kommune er områder langs med Mølleådalene f.eks. Storebjerg og Baunesletten, områderne omkring Præstesø og store dele af flyvestationen, hvor også kommunens eneste hede findes. Overdrevets planter findes også ofte langs veje og stier i det åbne land.

Overdrev er den naturtype som næst efter skove er levested for flest arter på den såkaldte "rødliste" over truede arter i den danske natur. Det er bl.a. hjemsted for en række af de danske sommerfuglearter som blåfugl og violetrandet ildfugl.

Den tørre natur i Furesø Kommune er generelt truet af tilgroning, fordi den ekstra næring, der tilføres med luften og regnvandet, tilgodeser de høje, næringskrævende planter som f.eks. brændenælder og kørvel.

Det kan de planter, som hører til overdrev, ikke hamle op med, og derfor forsvinder der stadig flere arter fra vores naturområder, også i Furesø Kommune.

Vedligeholdelse af overdrevene kræver derfor vedvarende afgræsning med husdyr eller høslæt, fordi det fjerner næringsstoffer og giver plads til de lavtvoksende planter.

Sandvikke

Blåhat med græsråndøje

Bakkenellike

Kællingetand

Mange af overdrevsarealerne i vores kommune er små og isolerede. Det betyder, at dyr og planter har svært ved at sprede sig fra areal til areal, og naturen bliver på den måde mere sårbar.

Ved at udvide arealerne med tør natur og binde dem sammen via passager, f.eks. langs med veje og stier, får dyr og planter mulighed for at spredes, og naturen bliver mere robust. Hvis en art forsvinder fra ét sted, kan den indvandre igen fra et nærliggende sted.

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at arealet med værdifuld tørbundsnatur bliver øget.

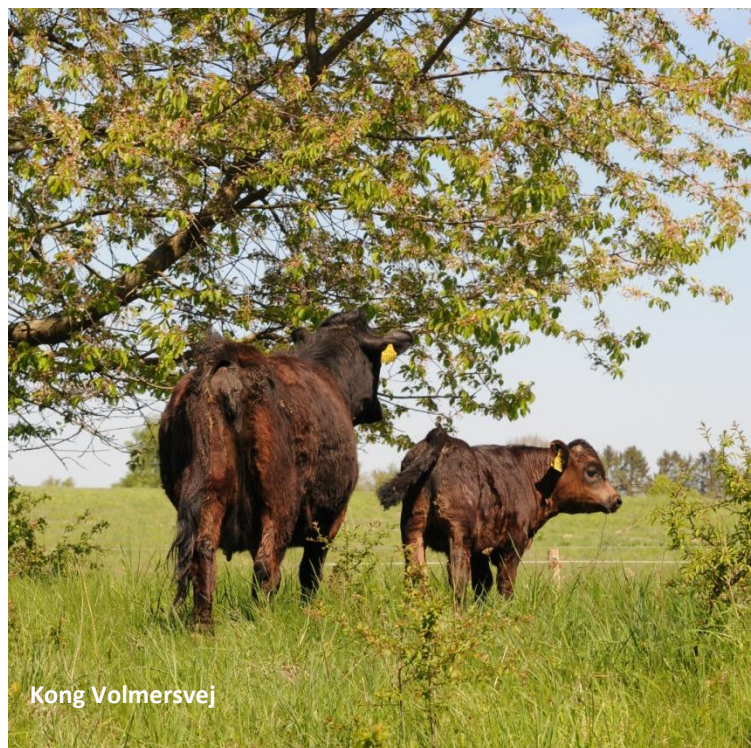
Kommunalt ejede overdrev vil fortsat blive plejet med afgræsning eller høslæt. Kommunen vil også arbejde for at øvrige arealer med tør natur bliver plejet med det formål at fremme naturindholdet og udvide arealet med overdrevsnatur.

Rabatterne langs veje og stier udgør et enormt potentiale for at udvide arealet med tørbundsnatur til gavn for planter og insekter.

Furesø Kommune vil, hvor det kan lade sig gøre, passe rabatterne så naturindholdet tilgodeses. Det sker bl.a. ved at ændre slåningen, så kanterne slås i forsommeren. Forsøg har vist, at antallet af blomstrende planter øges, når rabatterne slås tidligt.

Derudover vil vi undersøge, om det afslåede materiale, kan opsamles på en ressourceeffektiv måde, så næringsstofferne fjernes.

Kommunen vil fortsætte samarbejdet med de frivillige naturplejeforeninger om at pleje naturområder.

Hvor

Kommunen plejer et kommunalt ejet overdrev ved Kong Volmersvej med afgræsning.

Baunesletten syd for Farum Sø, som er et stort, sammenhængende område med tør natur, vil fortsat blive plejet med høslæt.

Flyvestationen rummer store områder med tør, næringsfattig natur, som med den rigtige pleje kan udvikle sig til overdrev.

Kommunen vil i sin administration tage hensyn til potentielle naturområder på hældende terræn. Kommunen vil prioritere og støtte, at der bliver iværksat plejetiltag, der kan bidrage til at udvikle tørbundsnatur.

Vådområder – småsøer, vandløb, moser og enge

Det åbne land i Furesø Kommune er rigt på mange små vandhuller, enge og moser. Vandløb findes hovedsageligt langs med kommunegrænserne. Kommunen rummer desuden større moseområder, Farum Sortemose og Sækken, som er dyrebare oaser med deres mangfoldighed af planter og dyr. De store moser er meget sårbare naturområder, som Furesø Kommune vil værne om.

Status og udfordringer

Det åbne land i Furesø Kommune er rigt på små vådområder som småsøer, moser og enge. Der findes mere end 350 små søer og moser i Furesø Kommune spredt ud over landskabet, med en deraf følgende rigdom af levesteder og arter.

Nogle af de største trusler mod mangfoldigheden af arter i de små vådområder, er manglen på pleje samt tilførslen af næringsstoffer. Det fører til tilgroning af vandhullerne, som til sidst lukker til i dunhammer og tagrør eller pil. De næringsfattige mosers oprindelige værdifulde arter er typisk lavtvoksende. Med den øgede næringsstofftilførsel fra luft og regnvand bliver højt voksende arter som dunhammer, tagrør, pil, og brændenælder fremmet, og det fører til bortskygning af de lavtvoksende arter.

De store sommerskybrud lægger pres på vandløbenes evne til at lede regnvandet væk. Samtidig er der behov for at tilgodese naturen i vandløbene via skånsom pleje.

Det er værdifuldt for naturen at nedsive regnvandet, hvor det kan lade sig gøre, så der dannes nyt grundvand.

Vandhuller

Der lever mange padder og vandinsekter i de mindre vandhuller, fordi vandhullernes ringe størrelse sikrer en gunstig vandtemperatur, og fordi mindre vandhuller ofte er fri for fisk. Det giver æg og larver fra padder og vandinsekter gode muligheder for at overleve og sætte en ny generation i verden.

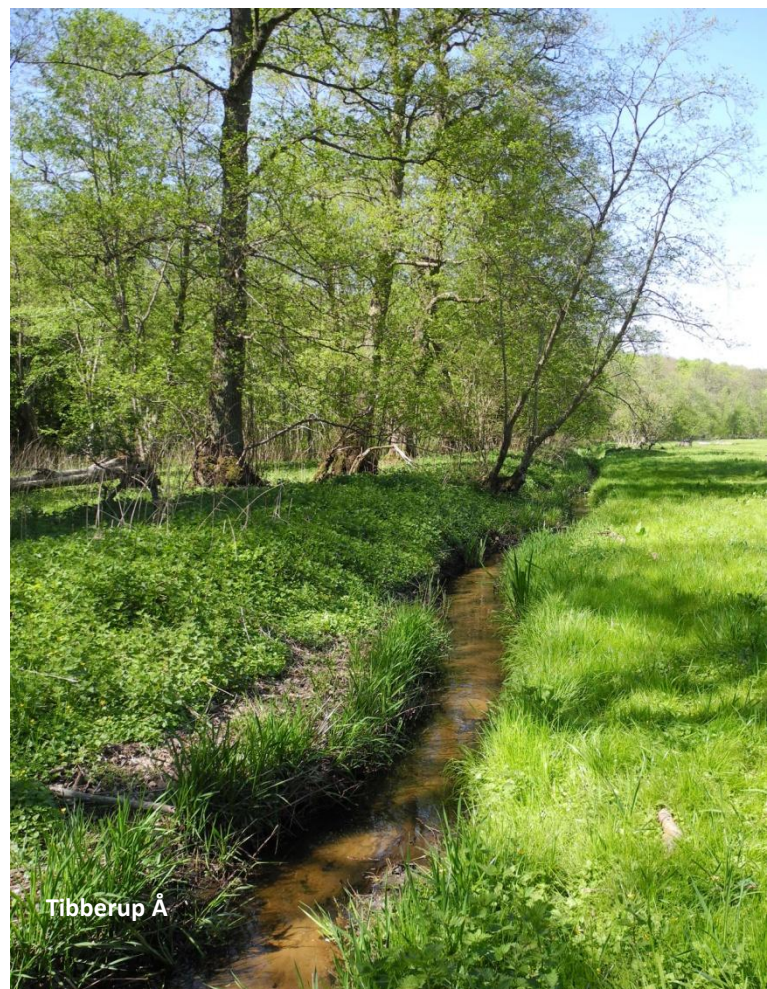
Padder og vandinsekter har brug for åbent vand og solbeskinnede bredder for at kunne udvikle sig og overleve.

Vandløb

Vandløbene i Furesø Kommune findes hovedsageligt langs kommunegrænserne. Nogle vandløb er stærkt påvirkede af udledninger fra byområder, af rørlægning og vandindvinding. Andre vandløb løber i det åbne land og huser bestande af ørred og rentvands-insekter. Det forventes, at der vil indgå forbedringsindsats for nogle af vandløbene i kommunens vandhandleplan.

Moser og enge

De store moseområder, Farum Sortemose og Sækken, er særligt værdifulde både pga. deres

Tibberup Å

størrelse, og fordi de huser en række sjældne arter af planter og dyr. Det er samtidig de mest uforstyrrede og urørte naturområder i kommunen. Begge områder er del af Natura 2000-området Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov og indgår i Natura 2000-handleplanen.

Der indvindes meget vand i vores del af landet, og det fører nogle steder til en sænkning af grundvandsspejlet. Mange moser er grundvandsfødt, dvs. de får tilført vandet fra kildevæld i undergrunden, og moserne er derfor truet af manglen på vand. Kildevandet holder samme temperatur hele året, er næringsfattigt og iltrigt, og en række sjældne arter trives under disse særlige betingelser.

Vandindvinding påvirker også naturtypen "hængesæk", som er en sjælden mosetype. I Furesø Kommune findes hængesække i Præstemosen og Sækken syd for Farum Sø. Når vandstanden sænkes, bliver hængesækfladen mere sårbar overfor tilgroning. Man kan bremse tilgroningen ved at sikre en tilstrækkelig høj vandstand, så træer og buske ikke kan etablere sig og vokse på hængesækken.

De fleste enge er egentlig moser, hvor drift med høslæt eller afgræsning har fremmet de lavtvoksende arter. Enge hører til en af de mest artsrige naturtyper i Danmark med et væld af plantearter, f.eks. orkideer, samt insekter, men de er meget sårbare overfor ophør af drift. Når afgræsningen eller høslættet ophører, gror engene til i høje urter, og de sårbare arter forsvinder.

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at biodiversiteten i småsøer, vandløb, moser og enge bliver styrket.

Furesø Kommune vil arbejde for at forbedre ynglemulighederne for padder og vandinsekter i mindre vådområder.

Kommunen vil udarbejde eller opdatere plejeplaner for udvalgte områder, f.eks. Oremosen, dele af Farum Sortemose og dele af Bundsådalen.

Tilgroning af mose- og engområder, både de store moser og mindre moseområder i det åbne land, skal modvirkes gennem plejetiltag som rydning, afgræsning og genopretning af den naturlige hydrologi. Ved at nedsive regnvandet, hvor det er muligt, dannes nyt grundvand, som kan opretholde kildevældsmoserne.

Kommunen vil fortsætte samarbejdet med de frivillige naturplejeforeninger om at pleje naturområder.

Furesø Kommune vil arbejde for at skabe sammenhæng mellem våde naturtyper, f.eks. ved at åbne rørlagte vandløbsstrækninger.

Furesø Kommune vil arbejde med mulighederne for at kombinere naturforbedringer med nedsivning og afledning af regnvand, og samtidig undgå at føre næringsstoffer og miljøfremmede stoffer til de sårbare naturområder.

Hvor

De rørlagte strækninger af Tibberup Å, bl.a. på tværs af flyvestationen forventes at skulle fritlægges i henhold til krav og mål i den kommende vandplan. Det vil åbne mulighed for sammenhæng mellem de våde naturområder fra Sønder sø til Bundsådalen.

Brinkerne langs Bunds Å vest for Kirke Værløse justeres, så der bliver mulighed for oversvømmelse af engområderne langs åen, når vandstanden er høj. Den regulativbestemte udformning af åløbet bliver ikke påvirket af dette.

Mulighederne for at naturgenoprette Bringemose og Bundsmose som lavvandede områder undersøges. Dette vil især være til gavn for padder og vandfugle.

De store moseområder bevares som uforstyrrede naturområder. Områderne plejes og genoprettes i henhold til målsætningerne for Natura 2000-området.

Det undersøges, om hydrologien i Præstemosen kan forbedres for at modvirke tilgroning af hængesækken.

Engområder, f.eks. i Farum Enghave og i Præstesøområdet, fremmes ved at opretholde eller iværksætte rydning og afgræsning eller høslæt.

Fokusarter

En række arter i den danske natur kræver særlig opmærksomhed, fordi de er blevet sjældne her i landet og måske i det hele taget. Furesø Kommune har udvalgt otte arter, som vi vil gøre en særlig indsats for at bevare og passe på.

Status og udfordringer

Danmarks Miljøundersøgelser offentliggjorde i 2011 en ny og opdateret rødliste over truede og sjældne arter i Danmark, og en del af disse arter lever i Furesø Kommune. For at bidrage til forbedring af nogle af de truede arters levesteder har Furesø Kommune valgt at fokusere særligt på to sommerfuglearter samt to plantearter på rødlisten. Også andre sjældne arter vil få fordel af, at vi forbedrer levestederne for udvalgte fokusarter.

Nogle af de strengt beskyttede habitatarter (de såkaldte bilag IV-arter) lever også indenfor Furesø Kommunes grænser. Der skal ifølge loven tages særligt hensyn til disse arter i planlægning og administration af love og bestemmelser, men der er ikke en generel forpligtelse til at forbedre forholdene for arterne. Furesø Kommune vil derfor særligt fokusere på én af disse arter, som det er muligt at gøre en indsats for.

Fokusarter

Insekter

- Violetrandet ildfugl
- Mørk pletvinge

Krybdyr

- Markfirben

Planter

- Tørveviol
- Rosmarinlyng
- Sod-siv
- Maj-gøgeurt
- Hjertegræs

Derudover vil Furesø Kommune gøre en indsats for tre udvalgte plantearter, der er lokalt eller nationalt usædvanlige, men som ikke er registrerede som truede. Det er arter, der har en betydning for naturen i Furesø Kommune, og som medvirker til at give naturen her sit eget særpræg.

Furesø Kommune har valgt at lægge fokus på arter, hvor kommunen selv har mulighed for at bidrage til at forbedre forholdene gennem målrettet naturpleje.

Det er en statslig opgave at overvåge naturen i Danmark, og Furesø Kommune gennemfører derfor ikke egentlig overvågning.

Furesø Kommune har siden 2008 samarbejdet med DN Furesø om at registrere forekomster af flagermus, tørveviol og rosmarinlyng. Kommunen vil fortsætte dette samarbejde og støtte frivillige foreninger, der bidrager til naturovervågning i kommunen, for eksempel ved at registrere forekomster af fokusarter og andre vigtige arter.

Insekter

Over halvdelen af alle de danske dagsommerfugle optræder på den danske rødliste. I Furesø Kommune har vi valgt at fokusere særligt på to sommerfuglearter, *violetrandet ildfugl* og *mørk pletvinge*. Violetrandet ildfugl lever i moser og på overdrev. Baunesletten, Farum Sortemose og Storebjerg-området er blandt dens vigtige levesteder.

Mørk pletvinge er uddød i Danmark, men dens sidste levesteder var Farum Sortemose og Krogenlund ved Bastrup sø. Arten findes stadig i vores nabolande, og Allerød Kommune genintroducerer arten til Krogenlund mose i 2013. Mørk pletvinge er afhængig af tilstedeværelsen af en specifik værtsplante – tvebo baldrian, der er føl-

som overfor tilgroning og afvanding. Naturpleje i hele øvre Mølleådal vil medvirke til at øge chancerne for projektets succes.

Tilgroning af mose- og engområder, og manglen på pleje som høslæt eller afgræsning, er den væsentligste årsag til tilbagegangen for insekter.

Krybdyr

Markfirben er optaget på habitatdirektivets bilag IV over sårbare arter. Markfirben lever på overdrev, og den stiller store krav til levestedet. Markfirben var tidligere meget almindelig i landbrugslandskabet, men den er i voldsom tilbagegang i næsten alle egne af landet, fordi dens levesteder gror til i buskads og høje urter. I Furesø Kommune findes markfirben ved Kirke Værløse og Præstesø-området.

Planter

En enkelt art på rødlisten er opført som "kritisk truet", nemlig *tørveviolen*, som findes i Farum Sortemose. Dette er muligvis et af de sidste voksesteder for arten i Danmark. Furesø Kommune har derfor en særlig forpligtelse til at gøre en ekstra indsats for denne art.

Også *sod-siv* optræder på rødlisten over truede arter. Denne art findes ved Christianshøj Grusgravsø med den største bestand i Danmark, og er på landsplan moderat truet.

Desuden har Furesø Kommune valgt *rosmarinlyng*, *maj-gøgeurt*, og *hjertergræs* som fokusarter. Det er arter, der er lokalt sjældne, og som har meget specifikke krav til voksestedet. Rosmarinlyng vokser i Furesø Kommune kun i Præstemosen. Maj-gøgeurt vokser flere steder i Mølleådaalen, og arten er en indikator for god naturtilstand.

Det samme gælder hjertergræs, der kun findes på steder som ikke gødes, og som ikke har været dyrket i mange år. Hjertergræs findes i Storebjergområdet, i Stavnsholtkilen og ved Søndersø.

Plantearterne forsvinder, når deres voksesteder gror til, lige som insekterne.

Mørk pletvinge

Violetrandet ildfugl

Sod-siv

Markfirben

Det vil vi

Furesø Kommune har som sigtelinje, at leve- og spredningsmuligheder for de otte fokusarter sikres og forbedres.

Furesø Kommune vil iværksætte pleje af lokaliteter i Farum Sortemose med det formål at sikre forekomsten af tørveviol.

Furesø Kommune vil prioritere naturpleje af de lokaliteter, hvor fokusarterne forekommer for at sikre levestederne for disse arter. Det kan f.eks. være i form af rydning, høslæt eller afgræsning af vokse- eller yngleområder eller tilvejebringelse af de særlige forhold, som en art kræver for at kunne trives.

Furesø Kommune vil arbejde for at forbedre spredningsmuligheder for fokusarterne ved at sikre en hensigtsmæssig pleje af naturen, så gradvist flere områder vil egne sig som levesteder.

Furesø Kommune vil arbejde for, at mørk pletvinges muligheder for at overleve i Mølleådalens styrkes ved at genetablere mulige levesteder gennem plejeprojekter i Mølleådalens.

Furesø Kommune vil fortsætte samarbejdet med frivillige foreninger om at registrere og overvåge vigtige arter i kommunen, f.eks. tørveviol og flagermus.

Hjertergræs

Rosmarinlyng

Tørveviol

Maj-gøgeurt

Invasive arter

Invasive arter er en stor trussel mod biodiversiteten, den næststørste efter byvækst og tab af naturområder, derfor er de uønskede. Furesø Kommune har sat fokus på invasive arter. Det er vigtigt, at de invasive arter bliver bekæmpet, ellers vil de sprede sig. Med en fortsat indsats over en årrække vil vi få bugt med bjørneklo i kommunen og reducere bestandene af gyldenris.

Status og udfordringer

Furesø Kommune er en af de kommuner, der har stor succes med at bekæmpe invasive arter. Nogle invasive arter kan udryddes lokalt, enkelte kan udryddes på landsplan. Desværre kan mange invasive arter kun reduceres eller hindres i at sprede sig yderligere.

Bjørneklo er ved at være under kontrol i kommunen, og med en fortsat indsats over en årrække, vil planten være udryddet lokalt. En indsatsplan forpligter alle lodsejere, der har bjørneklo på deres grunde til at bekæmpe planten, så den ikke sætter frø.

Furesø Kommune er blandt de kommuner i landet, der er hårdest ramt af gyldenris. Derfor har vi kortlagt gyldenris, så vi ved, at de største problemer findes langs motorvejen og jernbanen og på forsømte grunde og brakmarker. Desuden viser kortlægningen, at gyldenris har bredt sig til naturområder.

Hvad er invasive arter?

Invasive arter er plante- og dyrearter, som mennesker bevidst eller ubevidst har ført til landet, og som har evnen til at fortrænge hjemmehørende arter og overtage naturen.

I Furesø Kommune er der grund til at være særlig opmærksom på de invasive arter:

- Sildig gyldenris
- Kanadisk gyldenris
- Kæmpebjørneklo
- Japansk pileurt
- Kæmpe pileurt
- Rød hestehov
- Mink

En omhyggelig og vedholdende bekæmpelse er afgørende for et godt resultat. Det er langt mere effektivt at få alle planter bekæmpet på et mindre område, og vende tilbage og gentage bekæmpelsen flere år i træk, end at bekæmpe et større areal, uden at være grundig.

Søndersøområdet er et synligt eksempel på, at bekæmpelse nytter. Her er det tydeligt, at den intensive bekæmpelse af bjørneklo og gyldenris siden 2008 har resulteret i en markant bedre oplevelse af natur og landskab. Det samme gælder flyvestationen og Farum Enghave, hvor naturindholdet er øget og i fremgang.

Furesø Kommune ved, hvordan bjørneklo og gyldenris bekæmpes effektivt, men for de øvrige invasive planter, er der ikke fundet tilstrækkeligt virkningsfulde bekæmpelsesmetoder. Kommunen søger løbende viden om, hvordan man bekæmper de øvrige invasive arter, og hvor de forekommer.

Mink er observeret flere steder, blandt andet ved Fiskebæk og ved Søndersø. Kommunen sætter fælder op i samarbejde med borgere og Naturstyrelsen.

Det vil vi

Furesø Kommune har et godt udgangspunkt for at bekæmpe invasive planter. Dels i kraft af de mange borgere, der lægger et stort frivilligt arbejde i naturpleje, dels i kraft af et forholdsvis lille areal. Med det udgangspunkt har kommunen besluttet at gøre en omfattende og vedholdende indsats for at bekæmpe invasive planter.

Furesø Kommune har som sigtelinje, at alle kendte invasive planter kommer under kontrol og stort set bliver udryddet i kommunen.

Det er Furesø Kommunes mål at udrydde bjørneklo i hele kommunen og at komme af med gyldenris på kommunalt ejede naturområder i løbet af fem-syv år.

Grundejere i Furesø Kommune har pligt til at bekæmpe bjørneklo på deres arealer, og kommunen bekæmper planten på de kommunale jorder.

Gyldenris bekæmper kommunen primært på kommunalt ejede arealer. Første prioritet har naturområder, hvor gyldenris endnu ikke optræder voldsomt. Herefter prioriteres bekæmpelse af de største gyldenrisbestande på kommunens arealer.

Samtidig vil kommunen opfordre alle øvrige grundejere til at bekæmpe gyldenris. Kommunen opfordrer særligt de store grundejere som Naturstyrelsen, Vejdirektoratet og BaneDanmark til at bekæmpe planten. Slåning på de værste spredningskilder langs motorvejs- og jernbanestrækningerne vil have stor betydning. Dette vil standse frøproduktionen, hindre spredningen i kommunen og på længere sigt udrydde gyldenris på størstedelen af arealerne.

Også for øvrige invasive planter og mink er det nødvendigt at fokusere kommunens ressourcer

Aktive borgere

Kommunen sætter stor pris på det omfattende frivillige arbejde, der er i gang for at bekæmpe invasive planter.

Kommunen vejleder grundejere og frivillige borgere i effektiv bekæmpelse af de invasive planter.

Vi udlåner redskaber, handsker og udstyr til frivillige, der bekæmper invasive arter.

på udvalgte lokaliteter. Kommunen vil fortsætte med at fange mink i naturen i samarbejde med Naturstyrelsen.

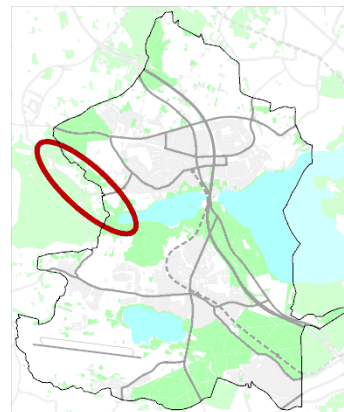
Kommunen vil holde fast i samarbejdet med de frivillige og grundejerne om bekæmpelse af invasive arter. Vi vil fortsat oplyse om, hvorfor vi skal af med invasive arter, og vejlede i hvordan de bekæmpes mest effektivt. Det sker blandt andet via lokalavisen og spot i biografen og på miljødagene.

Kommunen vil fortsat anvende får og køer i naturplejen, navnlig til bekæmpelse af bjørneklo på de steder, hvor det er hensigtsmæssigt.

Øvre Mølleådal

Den øvre Mølleådal omfatter tunneldalen nord for Farum Sø, med Sortemosen og de store, uforstyrrede moseområder langs med Hestetangså og op til Bastrup Sø. Her er det muligt at opleve det geologiske landskab. Furesø Kommune vil arbejde for at udsigten over den karakteristiske ådal bliver genskabt og naturen får forbedrede vilkår.

Status og udfordringer

Mølleådalen med moserne er en del af det tunneldalsystem, som blev skabt for mellem 10.000 og 100.000 år siden under den sidste istids fremstød. Landskabet her er dramatisk med stejle dalskrænter og en bred dalbund, som åen snor sig gennem.

Mølleådalen blev fredet i 1948 med det formål at bevare landskabet og de naturmæssige, geologiske og rekreative interesser, der er forbundet med det. Siden da har benyttelsen af landskabet og naturen dog ændret sig meget. Der går ikke længere græssende kreaturer i mosen, og det er en af årsagerne til, at hele ådalen er under omfattende tilgroning.

Den tiltagende tilgroning med buske og træer skjuler landskabets former, og de lysåbne mosearealer forsvinder. Med dem forsvinder også de planter og dyr, der hører til de lysåbne moser, f.eks. gøgeurter og sommerfugle.

Øvre Mølleådal indgår i Natura 2000-området, Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov. Natura 2000-plan 2010-2015 for området inde-

holder krav til indsatser i området for at bevare og forbedre tilstanden i de naturtyper, f.eks. rigkær og hængesæk, og for de arter, f.eks. rørhøg, som området er udpeget for. Furesø Kommune er forpligtet til at sikre, at Natura 2000-planens indsatser bliver gennemført.

Rigkær og hængesæk

De mest værdifulde mosetyper er meget næringsfattige, men indeholder alligevel et stort antal arter. Det gælder f.eks. mosetypen, *rigkær*. At det er rigt, siger altså noget om antallet af arter og ikke indholdet af næring. Rigkær er voksested for orkideer, f.eks. maj-gøgeurt, der er en af kommunens fokusarter.

Hængesæk er en mosetype, som er dannet flydende på vand. Den består af sammenfiltrede planterødder og tørvemosser, og på denne mosetype er både næringsindholdet og antallet af arter lavt. Rosmarinlyng og den kødædende soldug vokser på hængesæk.

Det vil vi

Furesø Kommune vil forbedre forholdene for de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for, f.eks. rigkær og kildevæld.

Vi vil i samarbejde med de private lodsejere genskabe det lysåbne landskab, så man igen kan få fornemmelsen af ådalens karakteristiske form med stejle dalskrænter og en flad dalbund.

Vi ønsker at arbejde for, at de lysåbne moser og kær genskabes for at forbedre leve- og spredningsmuligheder for de planter og dyr, der hører til her, f.eks. maj-gøgeurt, tørveviol og violetran-det ildfugl.

Vi vil forbedre og udvikle offentlighedens muligheder for at opleve landskabet og naturen.

Frem til 2018 vil vi især fokusere på at sikre naturindholdet i de naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for. Derudover vil vi søge samarbejde med lodsejere og på den baggrund planlægge projektet om rydning af ådalsskrænter og dalbund.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

- udarbejde en eller flere plejeplaner for udvalgte områder i Mølleådal
- samarbejde med lodsejere, frivillige borgere og foreninger om naturpleje i Øvre Mølleådal
- undersøge mulighederne for at iværksætte rydning og afgræsning på udvalgte områder for at genskabe udsigten til ådalslandskabet og pleje de lysåbne moser
- undersøge mulighederne for at etablere udsigtssteder og trampespor for at forbedre offentlighedens adgang i området.

Naturpleje i Præstemosen

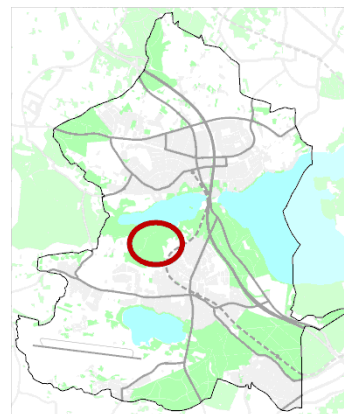
Baunesletten og Sækken

Baunesletten og Sækken udgør et værdifuldt, sammenhængende naturområde imellem Værløse By og Farum Sø. Det varierede og kuperede landskab giver plads til mange forskellige naturtyper og mange sjældne arter. Baunesletten bruges også flittigt som rekreativt, grønt område, og Furesø Kommune vil sikre, at området også fremover rummer plads til både naturen og naturnyderne.

Status og udfordringer

Baunesletten er et fredet område mellem Værløse by og Farum Sø med store natur- og rekreative værdier. Mange borgere bruger dagligt området til gåture, løb, cykling, leg og sport.

Furesø Kommune ejer Baunesletten og har gennem de sidste mange år plejet naturen i området, der byder på overdrev, mose, eng, vandhuller og skov. Baunesletten hænger natur- og landskabs-

mæssigt sammen

med det store moseområde, Sækken, der er en del af Natura 2000-området ved Farum Sø. Rørhøgen, der er en del af udpegningsgrundlaget for området, yngler i Sækken og bruger de åbne græsområder på Baunesletten som spisekammer. Her kan den fange mus, småfugle og firben.

Naturpleje med høslæt eller afgræsning er en forudsætning for, at overdrevsarealerne fortsat udvikles til gavn for en række sjældne arter af planter og dyr.

Moseområderne ved overgangen fra Baunesletten til Sækken er under stærk tilgroning med træer og buske. Når området gror til, bliver de lavere voksende græs- og blomsterplanter skygget bort, og med planterne forsvinder også en række insekter – f.eks. sommerfugle og guldsmede.

Furesø kommunes fokusart violetrandet ildfugl lever her, og netop kombinationen af overdrev og moseområder, er værdifuld for mange arter af sommerfugle.

Den statslige Natura 2000-plan for en del af området har en målsætning om at udvide arealet af de lysåbne mosetyper.

Det vil vi

Furesø Kommune vil forbedre forholdene for de dyr og planter, der hører til rigkæret og til overdrevet, f.eks. starer, kærmysse, kærsvovlrod, mark-tusindgylden, stor vandsalamander, violetrandet ildfugl og køllesværmere.

Vi vil fortsætte udviklingen af overdrevsarealerne, så flere arter af planter og dyr – især insekter – kan finde fristed her. Vi vil arbejde på at udvide

Mark-tusindgylden

arealet af rigkær ved grænsen mellem Sækken og Baunesletten.

Vi vil understøtte borgernes brug af området til rekreative aktiviteter ved fortsat at vedligeholde stier og publikumsfaciliteter i området og ved at støtte ikke-anlægskrævende aktiviteter.

Frem til 2018 vil vi især fokusere på at forbedre naturforholdene i moseområderne ved overgangen til Sækken. Vi vil også fortsætte plejen af overdrevs- og græsarealer.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

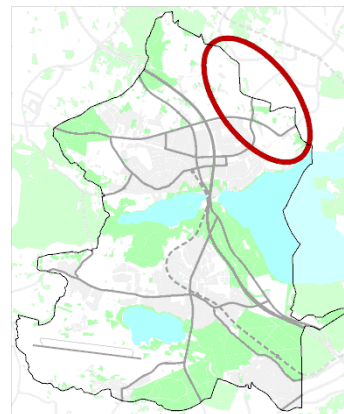
- udarbejde en ny plejeplan, der sætter mål for naturens udvikling og den rekreative benyttelse af området
- fortsætte plejen af overdrevs- og græsarealer med høslæt
- rydde rigkæret ved overgangen til Sækken, som er truet af tilgroning
- hegne og afgræsse rigkæret ved overgangen til Sækken.

Baunesletten

Stavnsholtkilen

Det åbne landskab nord for Furesø imellem Stavnsholt og Bistrup udgør Stavnsholtkilen. En stor del af kilen blev i 2011 fredet for at sikre landskabet som et åbent landskab med natur, landbrug og kulturminder. Nogle steder er Stavnsholtkilen præget af tilgroning og tilplantning, som slører landskabet, og andre steder er der behov for at få naturområder til at hænge bedre sammen via naturforbindelser.

Status og udfordringer

En del af Stavnsholtkilen er fredet med det formål at beskytte og forbedre landskabs-, kultur- og naturværdierne og udvikle de rekreative muligheder.

Inden for kilen er der mange isolerede naturelementer: småsøer, moser, enge, overdrev, levende hegn og beplantninger. Stavnsholtkilen forbinder Furesø og de store naturområder rundt om søen med landskabet mod nord helt op til Sjælsø. En stor del af kilen er derfor regionalt udpeget som en forbindelse, hvor vilde dyr og planter kan sprede sig. Fredningen af Stavnsholtkilen sikrer, at denne forbindelse fremover vil blive bevaret og vedligeholdt til gavn for naturen.

Mod nord grænser kilen op til skovområderne Sønderskov og Ravnsholt Skov, der rummer levesteder for arter som stor kærguldsmed og sort-spætte. I den nordlige del af kilen ligger Allerød Lergrav med omgivende overdrevsarealer - et kuperet og varieret kulturlandskab med store naturværdier.

Det varierede landbrugslandskab giver levesteder for mange forskellige dyr og planter. Rådyr, harer, lærker og rovfugle trives i landbrugslandskabet så længe, der er levende hegn og små oaser af natur, hvor de kan søge skjul. Vandhuller med planten krebseklo huser bestande af grøn mosaikguldsmed og padder. Overdrev er levested for blåfugle og hjertegræs.

Udfordringen er at få de enkelte naturområder til at hænge bedre sammen på tværs af landbrugsarealerne. Nogle ejendomme drives økologisk, mens størstedelen består af konventionelt landbrug med store marker samt hesteejendomme.

Enghaven er en del af det fredede område i Stavnsholtkilen, og bliver omtalt i et særskilt afsnit på næste side.

Det vil vi

Furesø Kommune vil arbejde for at forbedre enkeltstående naturelementer i Stavnsholtkilen og skabe forbindelse mellem dem.

Vi vil arbejde for at moser, enge og overdrev samt andre arealer, der er i risiko for at gro til, bliver plejet.

Vandhul med krebseklo – levested for grøn mosaikguldsmed

Stavns Holtkilen

Vi vil arbejde for at levende hegn og andre naturforbindelser i landskabet såsom sten- og jorddiger og grøfter bliver bevaret og forbedret.

Frem til 2018 vil vi prioritere at udarbejde en plejeplan for det fredede område.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

- indgå i et samarbejde med Rudersdal Kommune om at udarbejde en plejeplan jf. fredningsbestemmelserne for det område, som er omfattet af fredningen.

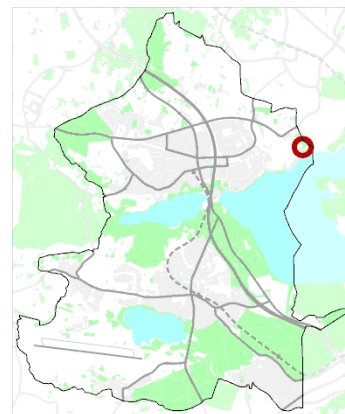
- støtte de landbrugere, som ønsker at udlægge arealer til natur eller til mere naturnært landbrug eller økologisk drift
- arbejde for at naturområder, som er truet af tilgroning, bliver heget og afgræsset
- forbedre offentlighedens muligheder for at opleve området, f.eks. ved at opsætte skilte til udsigts- og oplevelsespunkter indenfor det fredede område.

Farum Enghave

Farum Enghave nord for Furesøen er en lille oase af eng, mose, skov og overdrev, som har været stærkt tilgroet med bjørneklo. Ved hjælp af frivillig naturpleje med græssende dyr og manuel bekæmpelse er bjørneklo blevet reduceret, og det naturlige planteliv vender langsomt tilbage. Furesø Kommune ønsker at genoprette naturen i området og genskabe udsigten til Furesø.

Status og udfordringer

I det fredede område Farum Enghave kan man genfinde sporene af den gamle landbrugskultur med vidtstrakte afvandede enge, hvor dyrene gik på græs, og der blev slået hø til vinterfoderet. Da den første fredning blev gennemført i 1940 var der frit udsyn til Furesøen, men i takt med at græsning og høslæt ophørte og vandstanden i søen blev hævet, er området vokset til i træer, pilekrat og tagrør.

Området er nu en mosaik af lysåben eng og artsrig sumpskov med elle- og asketræer, væltede stammer og vådbundsplanter.

En del af området er omfattet af Natura 2000-området Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov. Furesø Kommune ejer en stor del af området. Naturplejen på de privatejede arealer udføres i samarbejde med ejerne.

Den tidligere så artsrige eng er groet til i høje urter, og dele af området er stadig i dag invaderet af bjørneklo. DN-Furesø har i en årrække gjort et stort arbejde for at bekæmpe bjørneklo med græssende dyr og med håndkraft, men bjørnekloen breder sig stadig i de mere sumpede og utilgængelige områder, og det kræver en fortsat indsats at fjerne den helt.

Hesselbækken løber gennem området, men igen tiden er bækken blevet omlagt og rørlagt på nogle strækninger, og afvandingen af Enghaven fungerer ikke tilfredsstillende. Det vanskeliggør bekæmpelsen af bjørneklo, fordi dyrene har svært ved at færdes i de våde områder.

Der går to offentlige stier, Furesøstien og Enghavestien, igennem området. Enghavestien går gennem de våde områder, og en forbedret afvanding vil gøre det lettere at færdes på stien.

Det vil vi

Furesø Kommune vil udvikle naturindholdet i Enghaven i overensstemmelse med Stavnsholttilfredningen, så engen igen kan rumme blomstrende planter, og Furesø igen bliver synlig fra stierne i området.

Vi vil ændre på Hesselbækkens løb, så afvandingen bliver bedre, og vandløbet får et større naturindhold. Den forbedrede afvanding vil gøre det muligt at pleje større områder med græssende dyr.

Kommunen vil også medvirke til, at frivillige grupper kan fortsætte med at udføre naturpleje, bl.a. ved at støtte græsningslaug og frivillige, der bekæmper invasive arter.

Furesø Kommune vil undersøge muligheden for at forbedre offentlighedens adgang og muligheden for at opleve naturen i området.

Frem til 2018 vil vi fokusere på at bekæmpe bjørneklo i området og forbedre afvandingsforholdene.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

- arbejde for at der igen bliver udsigt til Furesøen fra stier i området
- udvide græsningsområderne, så alle områder med bjørneklo kan afgræsses
- forbedre afvandingen ved at omlægge Hesselbækken
- arbejde for at etablere en udsigtsplatform ved bredden af Furesø ud for Enghaven samt en sti til platformen.

Bundsådalene og Tibberup Å

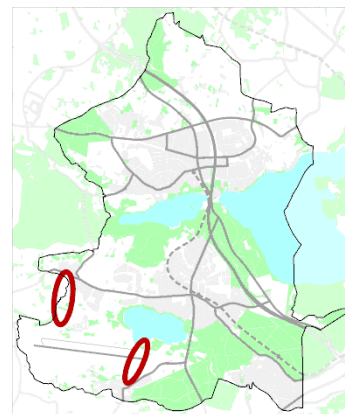
Ådalene er vigtige forbindelseslinjer i landskabet – de transporterer vandet og dermed det liv, der er knyttet til vand. Åerne er levested for fisk, insekter og planter, og brinkerne langs åerne er hjemsted og spredningskorridorer for dyr og planter. Furesø Kommune vil forbedre naturforholdene i udvalgte åer og vådområder.

Status og udfordringer

Åerne forbinder vådområder og moser med hinanden – de er livsnerven i den våde natur.

Tibberup Å er påvirket af vandindvinding og af at modtage størstedelen af sit vand fra byområder. Tibberup Å er rørlagt på tværs af flyvestationen, og det forventes at være et krav i den kommende vandplan, at åen skal fritlægges, idet den rørlagte strækning fungerer som faunaspærring.

Bunds Å har generelt en god naturkvalitet, dog forventes som krav i den kommende vandplan, at også Bunds Å skal forbedres på nogle strækninger.

Bunds Å og Tibberup Å danner kommuneegrænse

på størstedelen af deres forløb. Der er således behov for at samarbejde med nabokommunerne om at forbedre naturen langs åerne.

De store sommerregnskyl stiller nye krav til vandsystemerne om at kunne modtage og tilbageholde store vandmængder, så u hensigtsmæssige oversvømmelser langs vandløb og vandsystemer bliver forhindret eller reduceret.

Det vil vi

Furesø Kommune ønsker i overensstemmelse med de forventede krav i den kommende vandplan at genåbne Tibberup Å på tværs af flyvestationen, så åen får et naturligt forløb i det bakkede landskab og de eksisterende vådområder. Tibberup Å skal være en forbindelseslinje fra Søndersø til Jonstrup Å og videre til Bunds Mose og fungere som bindeled for naturen.

En åbning af åen vil betyde en stor forbedring af spredningsmulighederne for de dyr, der hører til vandløbet. Etablering af rekreative faciliteter vil gøre det muligt for offentligheden at opleve forandringen i landskabet.

For den del af Bunds Å, der ligger nedstrøms Bundsvej vest for Kirke Værløse, ønsker Furesø Kommune at genskabe et mere varieret forløb. Det kan f.eks. gøres ved på udvalgte steder at justere brinkerne, så der skabes muligheder for, at engarealerne langs med åen kan oversvømmes. Justeringen påvirker ikke vandløbets regulativbestemte profil. Engområder, som med mellemrum oversvømmes, rummer andre planter og dyr end resten af engen.

Vi ønsker at undersøge mulighederne for at genskabe lavbundsarealer i dele af Bringe mose som et naturligt, lavvandet område til gavn for fugle og padder. Måske vil det også bringe storken tilbage til landskabet.

Frem til 2018 vil vi fokusere på at gennemføre indsatserne i den kommende vandhandleplan samt arbejde for at forbedre de rekreative muligheder i forbindelse med indsatserne. Vi vil også prioritere at undersøge mulighederne for at naturgenoprette Bringe mose.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

- åbne Tibberup Å på de to strækninger, der nu er rørlagte mellem Søndersø og Jonstrup Å
- lægge sten ud i Bunds Å og grødeskære, så den naturlige slyngning understøttes
- forbedre de rekreative muligheder i ådalene
- skabe muligheder for oversvømmelser på engene langs med en strækning af Bunds Å
- undersøge muligheden for at naturgenoprette Bringe og Bunds Moser
- opdatere plejeplanen for Oremosen
- reducere den kraftige tilgroning med rød hestehov ved at etablere afgræsning med kreaturer helt ned til åen på kommunalt ejede områder.

Kirke Værløse

Skovbræmmer langs Farum Sø og Furesø

Farum Sø og Furesø er overvejende omkranset af skov. Skovbræmmerne består af løvskov, hovedsageligt ældre bøge- og elletræer. Mange af træerne er flere hundrede år gamle. De store træer er særligt værdifulde som ynglested og fødegrundlag for fugle, pattedyr og insekter. Det er vigtigt fortsat at sikre en naturlig selvforyngelse i skoven, så nye træer kan tage over, når de gamle falder.

Status og udfordringer

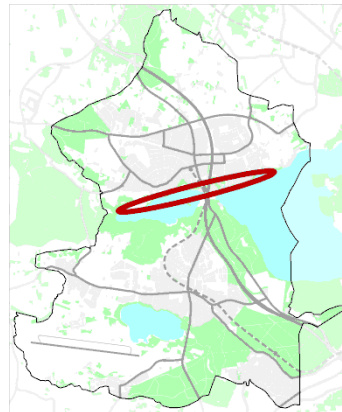
De skovkransede søer har stor landskabelig, rekreativ og naturmæssig værdi. Skoven langs nordsiden af Farum Sø rummer mange meget gamle træer af oprindelig, lokal afstamning. De gamle træer er levested for bl.a. sjældne svampe som den rødlistede børstepigsvamp. Træerne er også levested for mange fugle og insekter, og de er derfor af meget stor værdi for biodiversiteten i skovene.

Furesø Kommune plejer egne skove under hensyn til de rekreative og naturmæssige værdier. Statens skove plejes på samme måde. Farum Sogn ejer en del af skovbræmmerne ned mod Farum Sø, der også er en del af Storebjergfredningen, hvor Furesø Kommune er plejemyndighed. Kommunen samarbejder med Farum Kirke om plejen af kirkens skovarealer.

Det vil vi

Furesø Kommune vil bevare skovbræmmerne langs Furesø og Farum Sø i overensstemmelse med eksisterende fredninger og den overordnede planlægning.

Skovbræmmerne skal have den hjemmehørende og naturlige art for lokaliteten, bøgen, som dominerende træart, med naturlig foryngelse og til naturligt henfald. For at skabe variation og dynamik i skoven samt for at fremme biodiversiteten gives der plads til andre hjemmehørende arter

som eg, el og ask på de lokaliteter, hvor de trives.

Derved sikres forholdene for de dyr og planter, som knytter sig til de skovbevoksede områder langs søbredden og i umiddelbar nærhed af søen samt deres mulighed for at sprede sig. Desuden sikres variationen i oplevelserne ved at færdes i skoven.

Vi vil fortsætte det gode samarbejde med Farum Kirke omkring plejen af kirkens skovarealer.

Vi ønsker at fortsætte med at drive de små kommunale skove efter de naturnære skovdyrkningsprincipper. Derved bevares den genetiske og artsmæssige stabilitet, så det sikres, at bevoksningen er tilpasset det eksisterende klima. Naturnær skovdrift giver både natur, oplevelser og træ, og forholdene for en lang række dyre- og plantearter bliver forbedret, i kraft af at deres levesteder og fødegrundlag bliver bevaret.

Frem til 2018 vil vi fokusere på at sikre selvforyngelse i udvalgte områder af skoven.

Hvordan

Furesø Kommune ønsker at

- øge biodiversiteten ved at lade væltede og fældede træer blive liggende i skovbunden, så der langsomt opstår en urskovsagtig vegetation med et rigt dyre- og planteliv
- kun fælde enkeltstående eller grupper af træer, og undgå at fælde hele bevoksninger på en gang
- sikre at fornyelse af bevoksninger sker ved frø, der sår sig selv fra de eksisterende træer
- periodevis hegne mindre områder ind, så de selvsåede træer beskyttes mod slid
- anvende lokalitetstilpassede eller hjemmehørende arter, hvis plantning bliver nødvendig.

Handlingsplan 2013 og 2014

Furesø Kommune vil sætte følgende initiativer i gang i 2013 og 2014:

Søndersø

Opfiskning af fredfisk (Vandplan)

Øvre Mølleådal

Kontakt til lodsejere om samarbejde om rydning og naturpleje (Natura 2000-plan)

Undersøgelse af muligheder for udsigtssteder og trampespor

Pleje af Mølleådalen, eventuelt sammen med frivillige, som vil medvirke

Pleje af voksesteder for tørveviol (Natura 2000-plan)

Baunesletten og Sækken

Plejeplan

Rydning af rigkær (Natura 2000-plan)

Høslet, hegning og græsning

Stavnsholtkilen

Undersøgelse af muligheder for bedre stiforbindelser og skilte

Farum Enghave

Rydning af pilekrat og udvidelse af græsningsområder

Bundsådalen og Tibberup Å

Genåbning af Tibberup Å (Vandplan)

Sten i Bunds Å og grødeskæring, der understøtter naturlig slyngning (Vandplan)

Justering af brinker på udvalgte strækninger af Bunds Å

Forundersøgelse af naturgenopretning i Bringe Mose

Adgangs- og friluftsfaciliteter, f.eks. stiforbindelser og bænke

Skovbræmmer langs Farum Sø og Furesø

Periodevis hegning for at beskytte små selvsåede træer

Fokusarter

Naturpleje af områder med fokusarternes levesteder

Genintroduktion af mørk pletvinge

Invasive arter

Fortsat bekæmpelse af bjørneklo over alt i Furesø Kommune

Bekæmpelse af gyldenris i udvalgte områder

Handlingsplanen er vejledende, idet kommunen tager forbehold for kommende budgetter samt faktorer, der gør det hensigtsmæssigt at omprioritere.

Initiativer bestemt i Natura 2000-planen og initiativer, som forventes at blive bestemt i de kommende vandplaner, er nævnt for fuldstændighedens skyld.

Furesø Kommune
Stiager 2
3500 Værløse

www.furesoe.dk

Oplag: 300
Udgivet: Februar 2013
Fotos: Biopix (s. 28), Jens V. Nielsen (s. 31), Anna Bodil
Hald (s. 34), Anne-Grete Copley, Mette Bjerre Larsen,
Thomas Bjerre Larsen,
Redaktion: Natur og Miljø